

ARTUR KONAN DOYL

SHERLOK XOLMS VA
DOKTOR UOTSONNING
SARGUZASHTLARI

Toshkent
«Yangi asr avlodi»
2015

UO'K: 821. 512. 133

KBK: 84.4(Ingl)

K-67

Artur Konan Doyl. Sherlok Xolms va doktor Uotsonning sarguzashtlari/Hikoyalar va qissalar. –T.: Yangi asr avlodi, 2015. – 496 b.

ISBN 978-9943-27-363-4

Artur Konan Doylning «Yo'qotilgan dunyo», «Zaharlangan min-taqa», «Dahshat vodiysi» kabi asarlari nafaqat Yevropada, balki butun dunyoga mashhur. Va ayni paytda yurtimiz kitobsevarlari-ga ham yaxshi tanish.

Bu to'plamda yozuvchining detektiv, ilmiy fantastika, sargu-zasht asarlaridan saralab olingan hayotiy dalillarga boy hikoya va qissalari joy olgan.

Charlz Baskervilning g'aroyib tarzda o'ldirilishi odamlarni dahshatga soladi. Hamma ulkan mulk sohibining fosiq ajdodlari aybi uchun jazo sifatida botqoq tubidan chiqqan dahshatli it haqida turli vahima gaplarni aytishadi. Xonaki itlardan mutlaqo farq qiladigan, salobati o'rmon qora ayig'ini eslatadigan, bir oilaning iziga tushgan Baskervillar iti insonlar kabi xufiyona ish tutadi. Faqat bugina emas, mashhur izquvarlar Sherlok Xolms va doktor Uotsonning qator jinoyatlarni fosh qilishdagi bir-biridan qiziqarli sarguzashtlarini mazkur kitobdan bilib olishingiz mumkin.

1990-yilda «Baskervillar iti» nomi bilan nashr etilgan mazkur asar kitobxonlar iltimosiga ko'ra qayta chop etilmoqda.

UO'K: 821. 512. 133

KBK: 84.4(Ingl)

ISBN 978-9943-27-363-4

© Artur Konan Doyl. «Sherlok Xolms va doktor Uotsonning sarguzashtlari». «Yangi asr avlodi», 2015.

RAQQOS ODAMCHALAR

Sherlok Xolms ichida nihoyatda badbo'y bir narsa biqirlab qaynayotgan shisha probirkadan buxaygancha uzoq vaqt ko'z uzmay o'tirdi. Uning boshi ko'ksiga egilgan, shuning uchun ozib-to'zib ketgan, yopishqoq patli, qora kokilli g'alati qushga o'xshab ketardi.

– Demak, Uotson, – dedi u kutilmaganda, – siz, jamg'armangizni Janubiy Afrika zayomiga sarflamoqchi emassiz?

Men taajjubdan seskanib tushdim. Xolmsning g'ayritabiiy topqirlik layoqatiga ko'nikib qolgan bo'lsam ham, qanday qilib hozir dabdurustdan dilimdagi gapni topganiga hech aqlim bovar qilmadi.

– Iye, qanday bildingiz buni, azbaroyi shifo? – deb so'radim men.

U qo'lida bug'lanib turgan probirka bilan o'tirgan yerida men tomon burildi; topqirligidan qanoat qilgan chuqur ko'zlari porlab turardi.

– Uotson, hozir siz mutlaqo gangib qolgansiz, to'g'rimi? – deb so'radi u.

– To'g'ri.

– Shu iqroringizni qog'ozga yozdirib, tagiga imzo chektirishim lozim edi sizga.

– Nima uchun?

– Chunki siz besh daqiqadan keyin, iye, bu oddiygina narsa ekan-ku, deysiz.

– Yo'q, aytmayman.

– Bilasizmi, azizim Uotson... – Xolms probirkani sepoyaga o'rnatib qo'yib, xuddi auditoriyaga kirgan

professordek menga ma'ruza o'qiy ketdi. – Fikr yuritilganda erishilgan har bir xulosa o'zidan oldingi xulosadan kelib chiqadi; shu zaylda xulosalar zanjirini osongina vujudga keltirish mumkin. Agar shundan keyin zanjirning o'rta bo'g'inlarini olib tashlab, faqat birinchi va oxirgi bo'g'inini qoldirsak, bu hol kishiga, garchi soxta bo'lsa ham, hayratomuz ta'sir etadi. Shunga ko'ra, chap qo'lingizning bosh va ko'rsatkich barmoqlari oralig'iga ko'zim tushgan hamonoq, topgan-tayangan sarmoyangizni oltin koni uchun sarflash niyatingiz yo'q, degan xulosaga keldim.

– Axir bu ikki holat o'rtasida hech qanday aloqa yo'q-ku!

– Ha, to'g'ri. Ammo aloqa borligini sizga bir zumda isbotlab berishim mumkin. Mana o'sha xulosalar zanjiridan olib tashlangan halqalar: birinchidan, kecha kechqurun klubdan qaytganimizda chap qo'lingizning bosh va ko'rsatkich barmog'i orasida bo'r yuqi bor edi; ikkinchidan, siz har gal bilyard o'ynaganingizda, kiy yaxshi sirg'anishi uchun qo'lingizning shu yeriga bo'r surasiz; uchinchidan, faqat Serston bilan bilyard o'ynaysiz; to'rtinchidan, bundan bir oy burun, Serston menga Janubiy Afrika zayomini sheriklikda sotib olishni taklif qilyapti, u bir oydan keyin sotila boshlar ekan, deb aytgan edingiz; beshinchidan, chek daftarchangiz yozuv stolim g'aladonida qulflog'liq turipti va siz hanuzgacha mendan kalit so'ramadingiz; oltinchidan, binobarin, siz Janubiy Afrika zayomi uchun pul sarflamoqchi emassiz.

– O, oppa-oson ekan-u! – dedim men.

– Bo'lmasam-chi, – dedi u xiyol ranjib, – har qanday jumboq ham to'qqiz puldek tushuntirilgandan keyin oson bo'lib ko'rinadi-da. Mana sizga hali yechilmagan yangi jumboq. Ko'ramiz, do'stim Uotson, uni yecha olarmikinsiz.

U stolda yotgan bir varaq qog'ozni olib menga uzatdi va o'zi yana kimyoviy tajriba bilan shug'ullana boshladi.

Men qog'ozga chizilgan allaqanday ma'nisiz belgilarni ko'rib hayron qoldim.

- Kechirasiz, Xolms axir bu go'dak chizgan rasmlar-ku! - dedim men.

- Siz shunday deb o'ylaysizmi?

- Bo'lmasa, nima bo'lishi mumkin?

- Norfolkdagi Ridling-Torp-Menorda yashovchi mister Xilton Kyubitt ham buning nimaligini bilishni istaydi. Bu kichkina rebusni bizga shu odam ertalabki pochta bilan yuboripti, o'zi esa izma-iz poyezdda yo'lga chiqqan. Ana, eshityapsizmi, Uotson, qo'ng'iroq jiringladi. Bu o'sha bo'lishi kerak.

Zinadan vazmin oyoq tovushi eshitildi, bir daqiqa o'tar-o'tmas baland bo'yli, soqol-mo'ylovi silliq qilib olingan, ikki yuzi anordek qip-qizil bir jentlmen xonaga kirdi. Chaqmoqdek ko'zlari va gul-gul yashnagan chehrasidan uning tumanli Beykerstritdan olisda yashashi ko'rinib turardi. Hozir u go'yo xonamizga sharqiy sohilning shiddatli va sof nafasini o'zi bilan olib kirgandek tuyildi. U biz bilan qo'l siqishib, endi kursiga o'tirmoqchi bo'lgan edi, birdan ko'zi hozirgina men ko'rib, stol ustiga qo'ygan alomat belgilar chizilgan qog'ozga tushdi.

- Bu haqda siz qanday fikrdasiz, mister Xolms? - dedi u. - Menga sizning har xil sirli voqealarga qiziqishingizni aytishuvdi, bunaqa alomat narsani uchratmagan bo'lsangiz kerak deb o'ylab, yetib kelgunimcha bosh qotirib ko'rarsiz degan umidda pochta orqali yubordim.

- Haqiqatan ham, bu nihoyatda qiziqarli surat, - dedi Xolms. - Birinchi qaraganda uni bolalar ermagi deb o'ylash mumkin. Ochig'i, raqs tushayotgan bu jajji odamchalarni bolalardan boshqa kim ham

chizishi mumkin? Xo'sh, o'zingiz nega bunchalik e'tibor berdingiz bu arzimagan narsaga?

– Men-ku e'tibor bermasdim-a, agar xotinim e'tibor bermaganida. U buni ko'rib qattiq qo'rqib ketdi. O'zi hech nima demayapti-yu, lekin ko'zlarida dahshat ko'ryapman. Mana shuning uchun ham, qo'rquvning sababini bilmoqchi bo'ldim.

Xolms qog'ozni qo'liga oldi, quyosh nuri qog'oz betini yoritdi. Bu yon daftardan yirtib olingan varaq edi. Unga qalam bilan jajji odamchalar surati chizilgan edi. Mana ular:

Xolms qog'ozga diqqat bilan tikildi, so'ng uni avaylab bukladi-da, hamyoniga solib qo'ydi.

– Bu ko'p qiziqarli va ajoyib narsa bo'lishi kerak, – dedi u. – Siz, mister Xilton Kyubitt, menga yozgan xatingizda yuz bergan voqeani qisman bayon qilgan edingiz, lekin agar iltifot ko'rsatib, hikoyangizni do'stim doktor Uotson uchun takror so'zlab bersangiz, meni behad xursand qilgan bo'lardingiz.

– Men gapga no'noqman, – dedi mehmonimiz katta-katon va baquvvat kaftlarini asabdan goh yozib, goh musht tugarkan. – Agar bayonimda biron narsa tushunarli bo'lmasa, iltimos, savol beringlar. Hikoyamni o'tgan yili uylanganimdan boshlayman... Lekin oldindan shuni aytib qo'yishim kerakki, garchi o'zim badavlat odam bo'lmasam ham, ajdodlarimiz Ridling-Torpda besh asrdan beri yashab keladi va butun Norfolk grafligida eng mashhur zotlar hisoblanadi. O'tgan yili men bayramda Londonga kelib Rassel bog'idagi mehmonxonaga joylashgandim, chunki butxonamiz ruhoniysi hazrat Parker ham shu

yerdan xona olgan edi. Bu mehmonxonada amerikalik yosh bir xonim yashardi, uning ismi sharifi Patrik, Ilsio Patrik edi. Biz u bilan bir zumda do'stlashib oldik. Oradan bir oy o'tar-o'tmas, men uni chin yurakdan sevib qoldim. Keyin imi-jimida nikoh o'qitdik-da, ikkalamiz mening uyimga, Norfolkka jo'nab ketdik.

Nufuzli ko'hna avlod namoyandasi bo'lgan mendek odamning notanish bir ayolga uylana turib, uning o'tmishini ham, ota-onasini ham so'rab-surishtirmasligi sizga juda g'alati tuyilgan bo'lsa kerak, mister Xolms? Lekin siz agar xotinimni ko'rganingizda, unga uylanishim sababini osongina tushungan bo'lardingiz. U, ya'ni xotinim Ilsi men bilan ro'y-rost, samimiy gaplashdi, ixtiyorimni o'zimga berib, agar xohlasam unga uylanmasligim mumkinligini aytdi. «Ilgari hayotimda nihoyatda ko'ngilsiz uchrashuvlar bo'lgan, – dedi u, – men ularni unutishni istayman. O'tmishimni xotirlamoqchi emasman, chunki u xotiralar meni qattiq iztirobga soladi. Agar menga uylanishni xohlasangiz, Xilton, o'z ixtiyori bilan isnodga qoldiradigan hech qanday ish qilmagan ayolga uylanasiz, ammo menga to'la ishonishingiz hamda shu paytgacha kechirgan hayotim haqida og'iz ochmasligimga imkon berishingiz lozim. Mabodo, bu shartim sizga og'ir botadigan bo'lsa, mayli, uyingizga – Norfolkka qayting, men ham yana boyagi-boyagidek so'qqabosh hayot kechiraveray».

Bu gapni u to'yimizdan bir kun oldin aytgan edi. Unga, xohishing men uchun qonun, deb aytdim, so'zimning ustidan chiqdim ham. Mana, bir yildirki er-xotinmiz, biz juda baxtiyor hayot kechirdik. Lekin bundan bir oy burun, iyun oyining oxirida tepamizga bostirib kelayotgan falokatning birinchi belgilari ko'rindi. Xotinim Amerikadan xat oldi – konvertga Amerika markasi yopishtirilgan edi. Ilsi xatni ko'rdiyu, murdadek oqarib ketdi, o'qib chiqib, kamindagi

olovga tashladi. Shundan keyin xat haqida u bir mar- ta ham og'iz ochmadi, men ham hech nima so'ramadim, chunki surishtirmaslikka so'z bergan edim. Ammo xotinim o'sha daqiqadan boshlab butun- lay tinchini yo'qotdi. Hozir u muttasil hayajonda, na- zarimda, qandaydir falokat yuz berishini kutayot- ganday. Undan ko'ra yuragini menga yozsa yaxshi bo'lardi-ya. Ana unda qanchalik vafodor er ekanli- gimni bilgan bo'lardi. Gap shundaki, mister Xolms, Ilsiym hech alday olmaydi, uning o'tmishi qanchalik zulmatga chulg'angan bo'lmasin, baribir, unda zarracha ham gunoh yo'q. Men norfolklik kamtarin bir zamindorman. Ammo o'z avlodimiz nomini pok saqlashda butun Angliyada menga teng keladigan odam yo'q, desam ham bo'ladi. Ilsi buni biladi, to'yi- mizdan oldin ham bilardi. Shuning uchun agar bu nikoh sha'ninga zarracha dog' tushiradigan bo'lsa, menga sira ham turmushga chiqmagan bo'lardi.

Endi turmushimizda sodir bo'lgan ajabtovur voqeani so'zlay. Taxminan bir haftacha burun, se- shanba kuni edi, shekilli, men derazalardan birining rafida boyagi qog'ozda chizilgan odamchalarga o'xshagan rasmlarni ko'rib qoldim. Raqqos odamcha- larning surati bo'r bilan chizilgan edi. Men, buni otxonamda ishlaydigan bola chizgan bo'lsa kerak, deb o'yladim, lekin u, hech nimani bilmayman, deb ont ichdi. Odamchalarning surati kechasi paydo bo'lgan edi. Men uni yuvib tashladim, keyin, Ilsi bilan o'tirganimda tasodifan bu haqda gapirgan edim, xotinim bu gapni ko'ngliga yaqin olib, meni juda hayron qoldirdi va agar shunaqa odamchalar suratini yana uchratsangiz, menga ko'rsating, deb iltimos qildi. Shu o'tgan hafta ichida odamchalar suratini boshqa uchratmadim, lekin kecha ertalab bo- g'imizdagi quyosh soati ustida haligi qog'ozni ko'rib qoldim. Uni Ilsiga ko'rsatgan edim, qog'ozni ko'rib

hushidan ketdi. Shundan beri xotininim parishon bo'lib qoldi, ko'zlarida hamisha dahshat ko'raman. Shuning uchun ham, sizga xat yozib, haligi varaqni ilova qilib yuborgan edim, mister Xolms. Politsiyaga murojaat eta olmasdim, chunki u yerda, albatta, mazax qilib kulishgan bo'lardi, lekin siz menga yo'l-yo'riq ko'rsatishingiz mumkin. Men badavlat odam emasman, ammo agar xotiningga biror falokat tahdid solayotgan bo'lsa, uni himoya qilish uchun, butun boyligimni oxirgi tiyinigacha sarflashga tayyorman.

Bu ko'hna Angliya fuqarosi soddadil, istarasi issiq, yirik ko'zlari ko'm-ko'k, dili pok, quvlikni bilmaydigan rostgo'y, halol odam edi. U xotinini sevar, unga ishonardi. Xolms uning hikoyasini zo'r e'tibor bilan tingladi, keyin o'ylab tolib uzoq vaqt jim qoldi.

– Mister Kyubitt, – dedi u nihoyat – birinchi navbatda siz to'g'ridan-to'g'ri xotiningizga murojaat etsangiz-u, siringni mendan yashirma, deb iltimos qilsangiz to'g'ri bo'lmasmidi?

Xilton Kyubitt kattakon boshini chayqadi:

– So'z berganman, so'zimning ustidan chiqishim kerak, mister Xolms. Ilsining ixtiyori o'zida: xohlasa, sirini menga shundoq ham aytaveradi, xohlamasa, uni majbur qilmayman. Lekin hamma gapni sinchkovlik bilan o'zim bilib olishim ham mumkin-ku, demak, men ana shu huquqimdan foydalanmoqchiman.

– Unday bo'lsa, sizga bajonidil yordam beraman. Ayting-chi, yaqin atrofingizda bironta begona odam paydo bo'lmadimi?

– Yo'q.

– Bilishimcha, siz yashab turgan joy ancha ovloq ekan. Binobarin, u yerga yangi kelgan har bir odam darrov ko'zga tashlanishi kerak.

– To'g'ri, agar atrofimizdagi qo'shni qo'rg'onlarga yangi odam kelgan bo'lsa, darhol daragini eshitgan

bo'lardim. Ammo bizdan sal nariroqda, sohil bo'yida qulay plyajlari bo'lgan qishloqlar bor, u yerdagi fermerlar dam olgani kelganlarga xonalarini ijaraga beradilar.

– Bu antiqa odamchalar, shubhasiz, qandaydir ma'noni ifodalaydi. Agar bu hech qanday maqsadni ko'zlamay ermak uchun chizilgan rasm bo'lsa, biz bu jumboqni hech qachon yecha olmaymiz, bordi-yu, bularda qandaydir ma'no ko'zlangan bo'lsa, shakshubhasiz, uning tagiga yetmay qo'ymayman. Lekin menga yuborgan qog'ozingizdagi yozuv shu qadar qisqaki, undan biron nimani aniqlashim mushkul, ayni paytda, siz hozir keltirgan mavhum dalillar ham biron xulosa chiqarish uchun yetarli emas. Menimcha, siz hozir Norfolkka qaytib borishingiz va atrofda bo'layotgan voqealarni diqqat bilan kuzatishingiz lozim. Agar biron yerda ana shu raqqos odamchalarni uchratsangiz, ularni nihoyatda hafsala bilan qog'ozga ko'chiring. Ming afsuski, deraza rafiga bo'r bilan chizilgan odamchalarning suratini ko'chirib olmabsiz! Yaqin atrofingizda paydo bo'lgan barcha notanish odamlarning kimligini so'rab-surishtiring. Biron yangilikni sezgan zahotingiz darhol huzurimga yuguring. Hozircha sizga beradigan eng yaxshi maslahatim shu, mister Xilton Kyubitt. Agar zarurat tug'ilsa, men Norfolkdagi uyingizga tashrif qilishga doim tayyorman.

Shu uchrashuvdan so'ng Sherlok Xolms tez-tez chuqur xayolga toladigan bo'lib qoldi. U o'sha bir varaq qog'ozni hamyonidan olib, undagi alomat qiyofalarga uzoq vaqt tikilib o'tirardi. Bu hol ikki hafta davom etdi. Faqat shundan keyingina u yana o'sha voqea haqida gap ochdi. O'tlanib endi ketmoqchi bo'lib turgan edim, birdan Xolms:

– Uyda qolsangiz yaxshi bo'lardi, Uotson, – deb meni to'xtatdi.

- Nega?

- Negaki, bugun ertalab Xilton Kyubittdan telegramma oldim. Bizga raqqos odamchalar surati bilan murojaat qilgan Xilton Kyubitt esingizdami? U Londonga soat bir-u yigirmada yetib kelishi kerak. Hademay shu yerda bo'ladi. Telegrammadan ma'lum bo'lishicha, juda muhim yangiliklar bor.

Biz Xiltonni ko'p kutmadik: norfolklik zamindor poyezddan tusha solib to'g'ri biznikiga shamoldek yelib kelipti. U juda tashvishli, dilsiyoh ko'rinardi. Ko'zlari ma'yus boqar, peshonasida ajinlar paydo bo'lgan edi.

- Bu voqea asabimni ishdan chiqardi, mister Xolms, - dedi u behol kursiga cho'karkan. - Qandaydir mavhum, ko'rinmas odamlar chor' atrofidan o'rab olib, seni to'rga ilintirmoqchi bo'layotganini his etish juda ham yomon bo'larkan, bu ham baharnaviya, ammo xotininning muttasil iztirob chekayotganini, kun sayin umri xazon bo'layotganini ko'rishga hech toqatim qolmadi! Ilsi ko'z o'ngimda so'lib boryapti.

- Xotiningiz sizga biron gap aytdimi?

- Yo'q, mister Xolms, hech nima aytmadi. Ba'zi-ba'zida u sho'rlik menga judayam yuragini yozgisi kelayotgandek bo'ladi-yu, lekin dadillik yetishmayotganini sezaman. Unga ko'maklashmoqchi bo'ldim, lekin bu urinishim qo'pol chiqib, uni cho'chitib yubordim, xolos. Xotinim ko'pincha ajdodlarimning qanchalik qadimiy ekanligi, butun graflikda bizni qanchalik e'zozlashlari, oilamiz sha'niga zarracha ham dog' tushmaganidan naqadar g'ururlanishimiz haqida gap ochadi, shunday paytlarda men har gal uning yana nimalarnidir aytishga og'iz juftlaganini, ammo negadir gapirishga tili bormay jim bo'lib qolganini sezaman.

- O'zingiz biron yangilik uchratdingizmi?

– Ko‘p uchratdim, mister Xolms. Sizga bir talay yangi raqqos odamchalarni olib keldim. Eng muhimi, o‘zini ko‘rdim...

– Kimni? Rasmlarni chizgan odamnimi?

– Ha, uni ish ustida ko‘rdim. Lekin ijozatingiz bilan bir boshdan hikoya qilib bersam...

Bu yerdan qaytib borgan kunimning ertasiga ertalab odamchalarning yangi suratini ko‘rib qoldim. Bu safar surat maysazor chekkasiga qurilgan pichanxonaning qora taxta eshigiga bo‘r bilan chizilgan edi: pichanxona uyimizning derazasidan yaqqol ko‘rinib turadi. Men u suratlarni bitta qo‘ymay ko‘chirib oldim. Mana o‘sha odamchalar.

Xilton yonidan bir varaq qog‘oz olib, uni stol ustiga yozib qo‘ydi. Qog‘ozda quyidagi belgilar tasvirlangan edi.

– Juda soz! – dedi Xolms. – Ofarin! Davom eting, qulog‘im sizda.

– Men bu yozuvni ko‘chirib oldim-da, so‘ng o‘chirib tashladim, lekin ikki kundan keyin yana o‘sha eshikda yangi yozuv paydo bo‘ldi. Mana u:

Xolms mamnuniyat bilan qo‘llarini bir-biriga ishqab, kulib qo‘ydi.

– Materiallarga boyiyapmiz, – dedi u.

Uch kundan keyin quyosh soati ustida qog‘ozga chizilgan odamchalarni topib oldim. Qog‘ozga tosh bostirib qo‘yilgan edi. Mana o‘sha qog‘oz. Ko‘ryapsizki, bu

yerdagi odamchalar ham bundan oldingi belgilarning o'zginasi. Shundan keyin men o'sha rassomni poylamoqchi bo'ldim. Qo'limga to'pponcha olib, kechasi soat ikkilarda kabinetim derazasi oldiga o'tirib oldim; bu yerdan maysazor ham, bog' ham yaqqol ko'rinib turadi. Soat tungi ikkilar edi, men oy yog'dusiga g'arq bo'lgan bog'dan ko'zimni uzmay o'tirgandim, birdan orqamda oyoq tovushi eshitildi, o'girilib tungi kiyimda turgan xotinimni ko'rdim. U, o'ringizga borib yoting, deb yolvora boshladi. Men bo'lsam, shu ahmoqona ish bilan kim shug'ullanayotganini ko'rmoqchiman, deb niyatimni ochiq aytdim-qo'ydim. Xotinim menga, bu bema'ni bir hazil bo'lishi kerak, e'tibor berishga ham arzimaydi, dedi.

«Agar shu narsa g'ashingizga tegayotgan bo'lsa, Xilton, keling, yaxshisi, ikkalamiz sayohatga jo'naylik, unda hech kim bizni bezovta qilmaydi», – dedi.

«Nima? Qandaydir bir hazilkashdan qo'rqib, o'z uyimni tashlab ketaymi? – dedim men. – Axir butun viloyat ahli ustimdan kuladi-ku!»

«Yuring, kirib yoting, – dedi xotinim. – Bu haqda ertalab gaplashamiz».

Shu payt birdan uning rangi dokadek oqarib ketganini tungi oy yorug'ida ham yaqqol ko'rdim, barmoqlari yelkamni mahkam changalladi. Pichanxona soyasida allanima g'imirlayotgan edi. Muyulishda qora sharpa ko'rindi, u engashgancha yurib kelib, pichanxona eshigi oldiga cho'nqayib o'tirdi. Men to'pponchamni olib, tashqariga otildim, lekin xotinim qaltirab meni mahkam quchoqlab oldi-yu, hovliga chiqishimga imkon bermadi. Uni itarib yubormoqchi bo'ldim, lekin u menga yana ham jon-jahdi bilan yopishdi. Nihoyat xotinimning qo'lidan qutulib, eshikni ochib, pichanxona oldiga yugurib borganimda, sharpa g'oyib bo'lgan edi. Lekin u bekorga kelmagan ekan: eshikka raqqos odamchalar-

ning rasmini chizib ketipti. Men butun bog'ni yugurib qidirib chiqdim, lekin uni topa olmadim. Lekin qizig'i shundaki, u shubhasiz, hech qayoqqa ketmagan edi, chunki ertalab pichanxona eshigida tungi chizilgan odamchalar surati tagida yana bir nechta odamchalar paydo bo'lgandi.

- Siz ularni ko'chirib oldingizmi?
- Ha. Ular to'rttagina edi. Mana ular.

U bizga yana bir varaqni ko'rsatdi. Yangi raqsning ko'rinishi quyidagicha edi:

- Ayting-chi, - dedi Xolms, uning ko'zlarida qattiq hayajon aks etardi, - bu odamchalar oldingi yozuvga ilova qilinganmidi yoki alohida yerga chizilganmidi?

- Bular eshikning pastki qismiga chizilgan edi.

- Juda soz! Biz uchun bu g'oyatda muhim ahamiyatga ega. Men bundan taskin topdim. Marhamat, mister Xilton Kyubitt, qiziqarli hikoyangizni davom yettiravering.

- Boshqa aytadigan gapim qolmadi, mister Xolms, faqat shuni ilova qilishim mumkinki, anavi ma'lum rassomni qo'lga tushirishimga xalal bergani uchun xotinimdan qattiq achchiqlandim. U, sizdan xavotir olgandim, deb ishontirdi meni. Avvaliga, xotinim mendan emas, o'sha suratkashdan xavotir olgan, deb shubha qila boshladim, chunki u odamning kimligi ham, alomat yozuvlarning qanday ma'noni bildirishi ham xotinimga ma'lumligiga zarracha gumonim qolmagan edi. Lekin mister Xolms, xotinimning ovozi va nigohi har qanday shubhani bartaraf qilish qobiliyatiga ega, shuning uchun endi uning, darhaqiqat, mendan xavotirlanganiga imonim komil... Bor gap shu. Endi,

Lituz.com

**To'liq qismini
Shu tugmani
bosish orqali
sotib oling!**